

АГРАРЕН УНИВЕРСИТЕТ	
Г. ПЛОВДИВ	
Вх. № <i>7096</i>	Дело № <i>19</i>
Получено на <i>04.05.2023</i>	

СТАНОВИЩЕ

по конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ в област на висше образование 4. *Природни науки, математика и информатика*; професионално направление 4.4. *Науки за земята*; научна специалност *Екология и опазване на екосистемите*, обявен в ДВ брой 102 от 23.12.2022 г.

Кандидати: гл. ас. д-р **Мария Чунчукова** и гл. ас. д-р **Пламен Зоровски**, двамата от катедра Агроекология и опазване на околната среда при Аграрен университет – Пловдив (АУП)

Член на научно жури: проф. д-р Андон Василев Андонов от АУП, определен съгласно Заповед на Ректора на АУП № РД-16-245 от 22.02.2023 г.

1. Кратко представяне на кандидатите

Гл. ас. д-р **Мария Чунчукова** е родена на 11.11.1981 г. Висшето си образование получава в АУП с бакалавърска степен по специалността „Екология и опазване на околната среда“ (2006 г.) и магистърска степен по „Озеленяване – външен и вътрешен дизайн“ (2007 г.). През 2017 г. защитава дисертация в АУП и получава ОНС „доктор“ по научната специалност „Екология и опазване на екосистемите“. От 2013 г. работи в АУП като асистент (2013-2017), експерт (2017-2018) и главен асистент (2018 – текуща) в катедра Агроекология и опазване на околната среда. В периода 2020-2021 г. съвместява академичната длъжност с позиция на постдокторант в същата катедра с подкрепа от ННП „Млади учени и постдокторанти“. Гл. ас. Чунчукова владее английски и руски език, има добра компютърна грамотност и различни други компетенции.

Гл. ас. д-р **Пламен Зоровски** е роден на 22.03.1981 г. Завършва висшето си образование в АУП с бакалавърска степен по „Обща агрономия“ (2004), магистърска степен по „Растениевъдна продукция“ (2005) и ОНС „доктор“ по научната специалност Растениевъдство“ (2013). В Центъра за допълнително обучение на АУП получава и квалификация по специалността „Професионална педагогика“ (2004 г.). Работил е като агротехник (2003-2004), агроном (2006) и експерт в НИЦ на АУП (2009-2011). От 2011 г. е преподавател в катедра Агроекология и опазване на околната среда на АУП, като последователно заема академичните длъжности асистент (2011-2013) и главен асистент (2013 – текуща). Гл. ас. Зоровски владее английски и руски език, има добра компютърна грамотност, провел е различни допълнителни квалификации, сред които специализация по Програма Еразъм+ в Холандия (2014), курс за подготовка на обучители по иновативни образователни технологии към МОН (2022) и др. Член е на Регионалния научно-технически съюз – Пловдив.

2. Преподавателска дейност

Д-р **Чунчукова** има 8 години и 7 месеца преподавателски стаж, от които над 4 години като главен асистент. Тя извежда лекции, семинари, упражнения и практики със студенти в ОКС „бакалавър“ и „магистър“ (редовно и задочно обучение) от различни специалности в АУП (6 в ОКС „бакалавър“ и 3 в ОКС „магистър“). През

последните 5 години гл. ас. Чунчукова чете лекции по дисциплините Инвазионна екология и Биологично разнообразие и биоресурси на студенти в ОКС „бакалавър“ и дисциплините Биоразнообразие, екология и консервация на сладководни екосистеми, Водни екосистеми и устойчиво природоползване, Биоразнообразие и екологичен риск и др. на студенти в ОКС „магистър“. Лекциите по посочените дисциплини се извеждат по разработени от кандидата учебни програми. Ежегодният хорариум часове на гл. ас. Чунчукова в лекции и упражнения през последните години надвишава почти двукратно норматива от 360 часа. Тя е ръководила значителен брой успешно защитили дипломанти, от които 6 в ОКС „бакалавър“ и 9 в ОКС „магистър“. Била е и академичен наставник на студенти по ОП „Наука и образование за интелигентен растеж“ (2012-2014; 2016-2017).

Д-р Зоровски има 12 години и 2 месеца преподавателски стаж, от които над 9 години като главен асистент. Той извежда упражнения по 4 дисциплини със студенти в ОКС „бакалавър“ от различни специалности, а през последните 2 години чете и лекции по дисциплините Екологично фермерство, Замърсяване, опазване на водите и въздействие върху екосистемите и Здравословни и безопасни условия на труд на студенти в двете ОКС. Гл. ас. Зоровски е съавтор на учебната програма по дисциплината Здравословни и безопасни условия на труд и автор на програмата по дисциплината Околна среда и туризъм. Той е ръководил 6 успешно защитили дипломанти, от които 3 в ОКС „бакалавър“ и 3 в ОКС „магистър“. Съгласно предоставената справка обемът на учебната му работа през последните 5 години е по-висок от определения норматив.

Освен чрез пряка учебна натовареност гл. ас. Зоровски е ангажиран в много други учебни и обществени дейности като (●) лектор в обучителни курсове за фермери по ПРСР (2022), (●) академичен наставник по проект „Студентски практики“ (2017-2018), (●) ментор на студентски отбор по ЕООС и РЗ в състезания по специалността (2021), (●) участник в работен колектив по изготвяне на доклад-самооценка за програмна акредитация на ПН 4.4. Науки за земята, (●) член и секретар на клуба на еколога при Регионален наuchнотехнически съюз – Пловдив (2019) и др.

От изнесената дотук информация става ясно, че гл. ас. Чунчукова и гл. ас. Зоровски отговарят на условието за минимален преподавателски стаж от 2 години съгласно Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за неговото приложение (ППЗРАС) в АУП. Кандидатите извеждат различни дисциплини, но всички те са в обхвата на научната специалност Екология и опазване на екосистемите. Независимо, че в материалите по конкурса не е изрично посочено, че за всеки един от тях са осигурени минимум от 30 лекционни часа по обявената специалност, приемам, че те са в наличност.

В сравнителен аспект може да се отбележи, че през последните 5 години гл. ас. Чунчукова има по-голяма учебна натовареност от гл. ас. Зоровски. Тя има по-голям лекторски опит, но по-малък преподавателски стаж от нейния конкурент. От друга страна, гл. ас. Зоровски е по-активен в реализация на извънаудиторни учебни форми, пример за които са обучението на фермери, подготовката на студентски отбор по специалността и др.

3. Общо описание на научната продукция

Кандидатите участват в конкурса с обща научна продукция, която е представена по отделни критерии в таблица 1. В нея са посочени и съответните точки, които критериите носят съгласно ППЗРАСРБ.

Таблица 1. Обща научна продукция и сума на точките на кандидатите в конкурса

Критерии	Брой статии / Точки			
	Гл. ас. Чунчукова		Гл. ас. Зоровски	
1. Публикации, свързани с докторската дисертация (група А)	2	50	7	50
2. Публикации с импакт фактор / импакт ранг (група В)	2	50	2	22
3. Други публикации в рецензирани и реферирани научни списания (група В)	8	145	8	109
4. Публикации в реферирани списания в световни бази данни (група Г)	22	440	11	174
5. Публикации в нереферирани списания с научно рецензиране и колективни томове (група Г)			13	71
6. Публикувана книга на базата на защитен дисертационен труд (група Г)	-	-	1	30
7. Брой цитирания (група Д)	70	299	14	85
8. Рецензии в научни издания, реферирани в световни издания (група Д)	1	5	-	-
9. Участие в международни научни или образователни проекти (група Е)	1	20	1	20
10. Участие в национални научни или образователни проекти (група Е)	-	-	1	10
Общ брой точки		1009		571

4. Анализ на научно-изследователска дейност

Гл. ас. Чунчукова

Представените в конкурса научни трудове на кандидата са 32 броя. Всички те попадат в обхвата на научната специалност на конкурса – Екология и опазване на екосистемите и подлежат на анализ.

Научните изследвания на гл. ас. Чунчукова са в областта на Екологията, Биразнообразието, Биоресурсите и Биомониторинга в различни сладководни екосистеми. Една част от тях е продължение на изследванията в докторската ѝ дисертация и са фокусирани върху концентрацията, циркулацията и биоаккумуляцията на тежки метали и металоиди в седименти, доминиращи видове риби и техни паразити в река Дунав. Основната част от изследванията е свързана с екологични оценки на

състоянието на различни сладководни системи. Проучено е екологичното състояние на тези екосистеми и влиянието на еутрофикацията и антропогенното натоварване върху тях чрез анализ на биологични индикатори (макрозообентос, паразити и паразитни съобщества на различни видове риби и др.). Част от изследванията на гл. ас. Чунчукова са финансирани от конкурсно спечелени научни проекти – 1 международен към ФНИ (ДНТС/01-04), 2 от вътрешния университетски фонд (№11-2014; №11-2016) и други от фирми-заявители (№ ДП-9/2019).

Съгласно точковата система на ППЗРАСРБ научните трудове, заедно със забелязаните техни цитирания, формират общо 1009 точки и са разпределени, както следва: група А – 50; група В – 195, група Г – 440, група Д – 304 и група Е – 20. Тези резултати съответстват и надвишават минималните изисквания съгласно ППЗРАС в АУП. Два от научните трудове на гл. ас. Чунчукова са в списания с импакт ранг – статия В8 (Helminthologia, Q3) и статия В9 (Bulgarian Journal of Veterinary Medicine, Q4), с което се изпълнява и изискването в чл.1а / ал. 1 от Приложението към ППЗРАС в АУП. Личното участие на кандидата в изследванията е високо, за което свидетелства факта, че тя е първи автор в 18 публикации, втори в 13 и самостоятелен автор в 3 от тях.

Гл. ас. Чунчукова е посочила значителен брой научни проблеми, по които работи, както и много голям брой приноси, съдържащи се в представената от нея научна продукция. Счита, че научните проблеми (16 съгласно авторската справка) могат да се ограничат до няколко, а посочените приноси (съвпадащи с изводите от всяка публикация) – да се редуцират, обобщат и категоризират като оригинални или потвърдителни, научни, научно-приложни, методични и др. Според мен, независимо от неподходящия начин на представяне, трудовете на гл. ас. Чунчукова съдържат важни оригинални приноси, които имат основно научно-приложен характер. Поради ограничения обем на становището, ще формулирам най-общо само няколко от тях.

- Получени са нови данни за съдържанието на тежки метали (Ni, Pb, Cd) и металоиди (As) във водите на река Дунав, акумулацията им в седименти и биоаккумуляцията и разпределението им в тъканите и органите на различни видове риби и техни паразити.
- Проведени са първи за страната изследвания върху паразитни видове и съобщества в различни видове риби в река Марица, в резултат на което са установени техни екологични характеристики и биотични показатели. За първи път е съобщено, че в Българския участък на реката са установени нови гостоприемници (уклей, червеноперка, костур) на известни паразитни видове.
- Проведени са комплексни изследвания на сладководни системи (реки - Марица, Луда Яна, Стряма, Тополница, Чепеларска, Тамръшка, Тунджа; езера - Сребърна, Безбог; язовири – Батак и Паничери), в резултат на което е извършена екологична оценка на тяхното състояние и са получени нови данни за: (1) видовото разнообразие на паразитните съобщества в характерни рибни видове, нови гостоприемници на паразитни видове, (2) техни местообитания и редица други.

Гл. ас. Зоровски

Гл. ас. Зоровски участва в конкурса с обща научна продукция от 35 труда (34 публикации и 1 книга на базата на защитен дисертационен труд). Всички трудове са в научната специалност на конкурса и подлежат на анализ.

Научните изследвания на гл. ас. Зоровски са фокусирани върху няколко актуални проблема, свързани с агроекологията, биологичното земеделие и химическата защита на земеделските култури. В областта на агроекологията са проучени въпроси за (●) продуктивността и качеството на различни сортове овес и тяхната зависимост от почвено-климатичните фактори на средата, (●) ролята на цъфтящи тревни смеси за съхраняване и поддържане на опрашителите на ентомофилните растения и др. Основни въпроси в изследванията върху биологичното земеделие са (●) биологичните и стопански качества на древни форми пшеница (еднозърнест и двузърнест лемец, спелта) и (●) ефективността от приложението на различни биологични торове и биостимулатори. Проучваните въпроси в направление Растителна защита са насочени към установяване (●) ефикасността на хербициди и хербицидни смеси при различни земеделски култури в съчетание с оценка на (●) толерантността на културните растения към приложените хербициди, (●) предизвиканите от хербицидите промени в почвената среда, както и с (●) възстановителните ефекти на биостимулатори върху хербицидно-увредени растения.

Основната част от изследванията на гл. ас. Зоровски са финансирани чрез конкурсно спечелени научни проекти или договори с фирми-заявители. Съгласно приложената справка, той е ръководил 1 научен (№10-14) и 1 инфраструктурен проект (№16-21) и е бил член на колективите на 3 други научни проекта, финансирани от вътрешния университетски фонд. Участвал е и в реализацията на научен проект към ФНИ (2010-2014), а в момента работи по задачи в международен проект по програма ERA-NET (2021-2024). Част от изследванията на кандидата, свързани с изпитване на продукти, са финансирани чрез внедрителски договори с фирми (№13/2013; №4/2017; №17/2017).

Научните публикации и цитиранията на кандидата формират 571 точки и са разпределени по критерии, както следва: група А – 50; група В – 131, група Г – 275, група Д – 85 и група Е – 30. Посочените резултати покриват минималните изисквания съгласно ППЗРАСРБ. Две от научните публикации (№1 и №2) са публикувани в списания с импакт ранг и импакт фактор, в Journal of Central European Agriculture и Bulgarian Journal of Agricultural Science, съответно, и отговарят на чл.1а / ал. 1 от Приложението към ППЗРАС в АУП. Кандидатът е самостоятелен автор на една от статиите и е първи автор в 9. В други 9 публикации е втори автор, а в останалите 15 е трети и следващ автор.

Приемам авторската справка на гл. ас. Зоровски за приносите в разработваните научни проблеми по същество, но считам, че както и в случая с другия кандидат, те могат да бъдат формулирани в по-обобщен вид. Кандидатът характеризира приносите като „научно-приложни“, с което съм напълно съгласен. Някои от по-важните приноси, според мен, са следните:

- За първи път в страната е проведено комплексно проучване на растежа и развитието на древни форми пшеница - еднозърнест (*Triticum monococcum* L.), двузърнест лемец (*Triticum dicoccum* Sch) и спелта (*Triticum spelta* L.) в условия на биологично земеделие, в резултат на което са установени биологични особености, необходими за включването на тези пшеници в подходящи сеитбообращения с цел получаване на здравословна растениевъдна продукция.
- Проучени са биологични и стопански качества на нови сортове овес и тяхната зависимост от агроекологичните условия. Проучени са ефектите на биостимулатори, които са разрешени за приложение в биологичното земеделие, върху овес и древни пшеници.
- Създадена и проучена е тревна смеска от различни цъфтящи видове с цел поддържане на биоразнообразието от опрашители в агроценозите.

Анализът на научно-изследователската дейност на гл. ас. Чунчукова и гл. ас. Зоровски показва, че те имат различен професионален профил в областта на Екологията и опазването на екосистемите. Първият кандидат е изграден учен в екологията на сладководните водни екосистеми, а вторият - в агроекологията и биологичното земеделие.

Двамата кандидати покриват минималните изисквания за научно-изследователска дейност съгласно ЗРАСРБ и ППЗРАС в АУП. Представените от гл. ас. Чунчукова и гл. ас. Зоровски научни трудове са съизмерими по брой – 32 и 35, съответно, но различни по точково оценяване. Общият брой точки на гл. ас. Чунчукова съгласно Таблица 1 е 1009, докато този на гл. ас. Зоровски е 571. Разликата в полза на гл. ас. Чунчукова произлиза от по-високия брой статии в реферирани списания към група Г (22 срещу 11, съответно) и по-високия брой цитирания (70 срещу 14, съответно). Без да абсолютизирам оценяването на научната продукция по приетата в ППЗРАС точкова система, считам че по този показател гл. ас. Чунчукова има обективно предимство пред гл. ас. Зоровски.

5. Бележки и препоръки

Към кандидатите има следните бележки и препоръки:

1/ По отношение на преподавателската дейност

- Двамата кандидати не са издали учебни пособия (ръководства за упражнения, допълнителна литература, др.) по извежданите от тях дисциплини. Независимо, че съгласно ППЗРАСРБ учебните пособия не са включени като задължителни в минималните критерии за заемане на академичната длъжност „доцент“, считам този факт за пропуск в дейността на двамата кандидати и препоръчвам в бъдеще да бъде коригиран.
- Препоръчвам на кандидатите да разработват по-подробно учебното съдържание на методичните единици в учебните програми на извежданите от тях дисциплини. С малки изключения, основните теми в представените учебни програми са

представени твърде пестеливо и не дават пълна представа за разглежданите основни въпроси и понятия.

2/ По отношение на научноизследователската дейност на кандидатите

- Съгласно чл. 77, ал. 3 от ЗРАСРБ публикациите, с които се кандидатства за академичната длъжност „доцент“ не трябва да повтарят представените за придобиване на ОНС „доктор“. В конкретния случай това изискване не е стриктно спазено от гл. ас. Чунчукова и статия №В1 в представените от нея трудове фигурира и в автореферата на дисертационния ѝ труд. Приемам, че това е техническа грешка, тъй като кандидатът има достатъчно трудове от група Г, които са цитирани в световни бази данни и една от тях би могла да се прехвърли към група В за да запълни изискването за минимален брой от 10 статии.
- Двамата кандидати не са изпълнили коректно изискването за представяне на Хабилизационна разширена справка за статиите в група В (показател В4) съгласно точка 12 от чл. 1а, ал. 1 в Приложението към ППЗРАС. По-конкретно, липсва „въведение, в което накратко се описва същината на изследваните научни проблеми и тяхното място сред изследванията на другите изследователи в тази област“.

6. Лични впечатления за кандидатите

Личните ми впечатления от кандидатите не са достатъчни за формиране на мнение, което да допълни получената информация от разглежданите критерии.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

След като се запознах обстойно с представените материали, считам, че и двамата кандидати в конкурса гл. ас. д-р Мария Чунчукова и гл. ас. д-р Пламен Зоровски отговарят на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за неговото приложение в АУП за заемане на академичната длъжност „доцент“. Тъй като обявеният конкурс е за една позиция, е необходимо да класирам двете кандидатури.

На базата на проведения сравнителен анализ по показатели, свързани с учебната и научноизследователска дейност на двамата кандидати, класирам на първо място гл. ас. д-р Мария Чунчукова и на второ място гл. ас. д-р Пламен Зоровски.

При идентично класиране на кандидатите от научното жури, ще подкрепя предложението към Факултетния съвет на Факултета по Растителна защита и Агроекология за избор на гл. ас. д-р Мария Чунчукова на академичната длъжност „доцент“ в научна област на висше образование 4. Природни науки, математика и информатика, професионално направление 4.4. Науки за земята, научна специалност Екология и опазване на екосистемите.

Дата: 22.04.2023 г.

Изготвил становището:

/проф. д-р Андон Василев Андонов/